

1210 Kidzina na brzegu morskim

Koordynatorzy:

2013-2014: Wojciech Mróz, Marek Merdalski

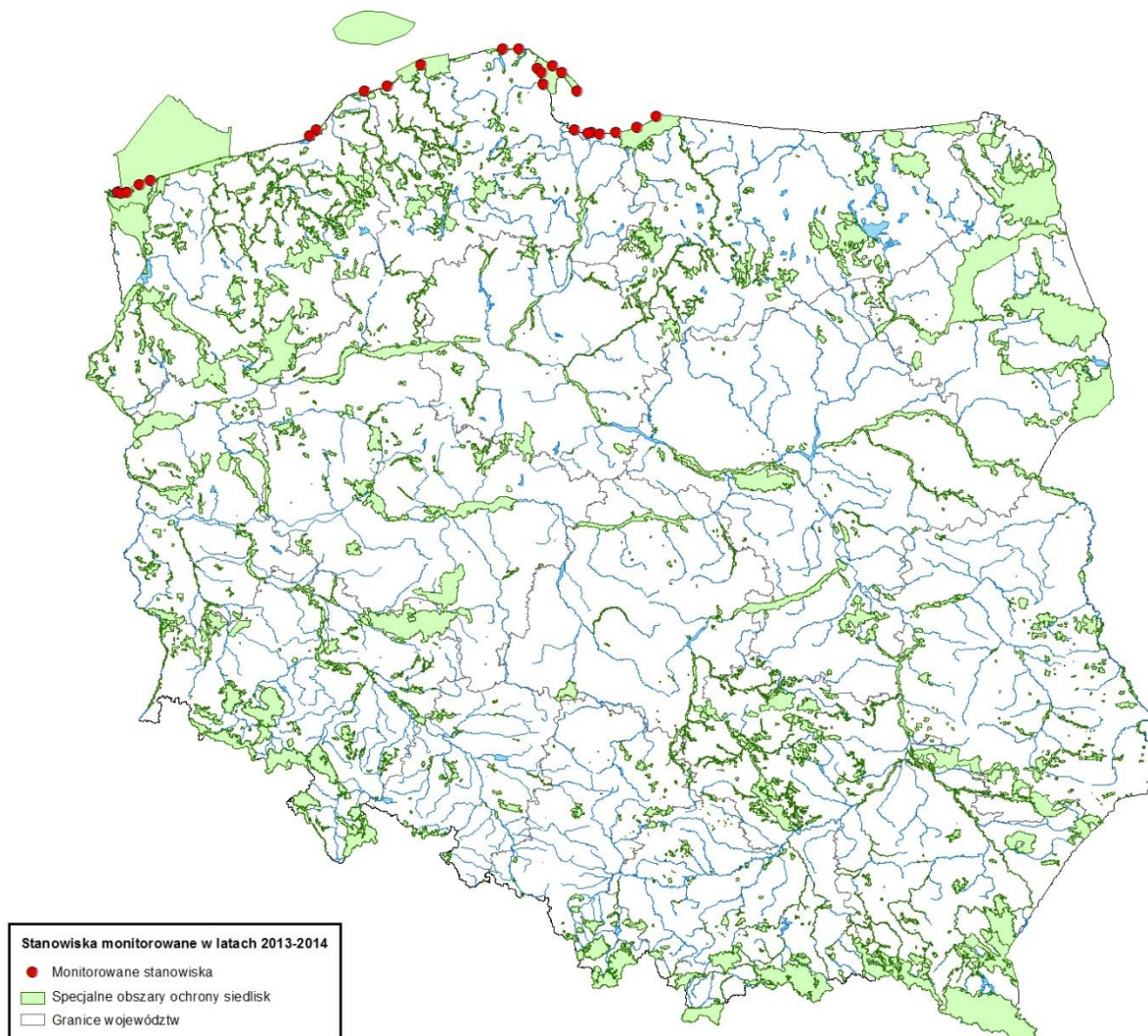
Eksperti lokalni: Marek Merdalski

W Polsce siedlisko występuje w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

W sezonie wegetacyjnym 2013 monitoring na obszarze siedliska 1210 był przeprowadzony na 13 stanowiskach. W roku 2014 badaniu uzupełniono o kolejne 12 stanowisk. Aktualna liczba stanowisk jest wystarczająca do oceny stanu ochrony tego siedliska przyrodniczego

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach – region kontynentalny (25 stanowisk)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (25 stanowisk)				Suma
		FV	U1	U2	XX	
		właściwa	niezadowalająca	zła	Nieznana	
Powierzchnia siedliska		14	6	5	0	25
Specyficzna struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	10	14	1	0	25
	Naturalna działalność fal i sztormów	25	0	0	0	25
	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	10	8	7	0	25
	Występowanie gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie	17	7	1	0	25

	Zaśmiecenie	4	19	2	0	25
	Zniszczenia mechaniczne	10	13	2	0	25
	Ocena parametru specyficzna struktura i funkcje	4	17	4	0	25
	Perspektywy ochrony	4	15	5	1	25

Wskaźniki:

Gatunki charakterystyczne

W czasie badań monitoringowych prowadzonych w latach 2013-2014 na 40% stanowisk pokrycie przez gatunki charakterystyczne stanowisk wynosiło ponad 50%, jest to właściwy stan dla tego siedliska. Na pozostałych stanowiskach gatunki charakterystyczne występowały w mniejszym pokryciu. Gatunkami charakterystycznymi, które odnotowano w trakcie badań monitoringowych były: rukwiel nadmorska *Cakile maritima*, łoboda nadbrzeżna *Atriplex litoralis*, solanka kolczysta *Salsola kali* i in. Stanowiska, które zostały ocenione najgorzej to: Kd/ 285 km, Dąbkowice oraz Kd/ 244 km, Wicko Morskie, Mierzeja Jeziora Wicko, Hel. Największe pokrycie gatunkami charakterystycznymi występuje na stanowiskach: Kd/ 422 km, Świnoujście-Warszów, Mierzeja Bramy Świny oraz Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja Bramy Świny.

Naturalna działalność fal i sztormów

Wszystkie stanowiska badane w latach 2013-2014 charakteryzowały się występowaniem typowych procesów nadmorskich. Przy spiętrzeniu powyżej 1-1.5 m ponad średni poziom morza teren zajęty przez siedlisko był zalewany, struktura siedliska była kształtowana przez naturalne procesy brzegowe. Naturalna działalność fal i sztormów nie była niczym ograniczana.

Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje

Na 28 % badanych stanowisk kiczina porastała transekt na bardzo niewielkich powierzchniach (poniżej 10% powierzchni – ocena U2). Taka sytuacja miała miejsce na stanowisku Orzechowo i Jastarnia. Na niektórych stanowiskach powodem tak niskiej oceny jest oczyszczanie plaż w okresie letnim. Natomiast 32% stanowisk miało ten wskaźnik oceniony jako niezadowolający, kiczina występuje tam na powierzchni między 10 a 30% pokrycia transektu. Na pozostałych stanowiskach wartość pokrycia przez kicziny jest większa od 40 %. Największe pokrycie transektu przez kiczynę występuje na stanowiskach: Kd/47 km, Mikoszewo oraz Kd/49,5 km, Sobieszewo.

Występowanie gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie

Na stanowiskach badanych w latach 2013-2014 na ogół nie notowano gatunków obcych. Wskaźnik oceniono na FV na 68% stanowisk. Na 28% stanowisk występują pojedyncze egzemplarze wierzby ostrolistnej *Salix acutifolia* i róży pomarszczonej *Rosa rugosa*, w związku z czym wskaźnik występowanie gatunków obcych został oceniony na U1. Stanowisko Rewa otrzymało ocenę U2 gdzie występuje róża pomarszczona *Rosa rugosa* wykazująca tendencję do ekspansji.

Zaśmiecenie

Badania prowadzone w latach 2013-2014 wykazały, że ze względu na charakter i lokalizację siedliska jest ono narażone w dużym stopniu na wydeptywanie i zaśmiecanie. Większość stanowisk (76%) stanowisk oceniono pod tym względem na U1. Na kiczynach występowały śmieci oraz widoczne były ślady użytkowania. Na 16% stanowisk nie odnotowano występowania śmieci ani rozdeptywania. Najgorzej było na stanowiskach Kd/47 km, Mikoszewo oraz Kd/49,5 km, Sobieszewo gdzie występowały duże ilości śmieci nawet wielkogabarytowych, natomiast najlepiej było na stanowiskach: Kd/ 285 km, Dąbkowice oraz Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja Bramy Świny, Rzucewo. W okresie letnim występuje bardzo duża presja turystyczna, plaże wykorzystywane są rekreacyjnie.

Zniszczenia mechaniczne

Zaobserwowano, że mechaniczne zniszczenia kicziny następowały na skutek rozjeżdżania, rozdeptywania, nadmiernego użytkowania oraz powodujące największe zniszczenia – pozyskiwania bursztynów. Te ostatnie zostały zaobserwowane na stanowiskach: Kd/47 km, Mikoszewo oraz Kd/49,5 km, Sobieszewo. Siedlisko tam jest wręcz zdewastowane. Na 52% stanowisk zniszczenia występowały, ale w mniejszym stopniu. Zniszczone jest ok 30 do 40% powierzchni siedliska na transekcie. Pozostałe stanowiska były w dobrym stanie, były to: Kd/ 422 km, Świnoujście-Warszów, Mierzeja Brama Świny, Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja Brama Świny, Orzechowo, Ujście Wisły, Rzucewo i Puck.

Podsumowanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach badanych w latach 2013 i 2014 – region kontynentalny

Obszar NATURA 2000 (województwo, jeżeli nie leży w obszarze)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach			
		Powierzchnia siedliska	Specyficzna struktura i funkcja	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
		Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań
pomorskie	Kd/49,5 km, Sobieszewo	FV	U2	U1	U2
pomorskie	Kd/ 244 km, Wicko Morskie, Mierzeja Jeziora Wicko	FV	U1	U1	U1
Jezioro Bukowo PLH320041	Kd/ 285 km, Dąbkowice	FV	U1	U1	U1
Jezioro Bukowo PLH320041	Kd/ 291 km, Czajcze	U1	U1	U1	U1
Klify Poddębskie PLH220100	Orzechowo	U2	U2	XX	U2
Ostoja Słowińska PLH220023	Kd/ 202,5 km, Wydma Czołpińska	FV	U1	FV	U1
Ostoja w Ujściu Wisły PLH220044	Kd/47 km, Mikoszewo	FV	U2	U2	U2
Wolin i Uznam PLH320019	Kd/ 399 km, Świętouść	U1	U1	U1	U1
Wolin i Uznam PLH320019	Kd/ 406 km, Grodno	FV	U1	U1	U1
Wolin i Uznam PLH320019	Kd/ 422 km, Świnoujście-Warszów, Mierzeja Brama	FV	U1	U1	U1
Wolin i Uznam PLH320019	Kd/416 km, Lubiewo, Mierzeja Brama Świny	FV	U1	U1	U1
Wolin i Uznam PLH320019	Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja	FV	FV	FV	FV

	Bramy Świny				
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Jastarnia	FV	U1	U2	U2
pomorskie	Dębki	U1	FV	U1	U1
pomorskie	Jantar	U1	U1	U2	U2
pomorskie	Karwia	U2	U1	U1	U2
Ostoja w Ujściu Wisły PLH220044	Ujście Wisły Śmiałej	FV	U1	FV	U1
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Kąty Rybackie	U2	U1	U1	U2
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Krynica Morska	U1	U1	U1	U1
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Piaski	U1	U1	U1	U1
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Hel	U2	U2	U2	U2
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Kuźnica	FV	FV	U1	U1
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Puck	FV	U1	U1	U1
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Rewa	U2	U1	U2	U2
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Rzucewo	FV	FV	FV	FV
Suma ocen poszczególnych parametrów		FV - 14 U1 - 6 U2 - 5 XX - 0	FV - 4 U1 - 18 U2 - 3 XX - 0	FV - 4 U1 - 15 U2 - 5 XX - 1	FV - 2 U1 - 14 U2 - 9 XX - 0

UWAGA! Wytluszczonym drukiem zaznaczono stanowiska monitorowane w 2014 roku

Parametry:

Powierzchnia siedliska

W czasie badań monitoringowych prowadzonych w latach 2013-2014 powierzchnia siedliska na 56% stanowisk została oceniona na FV. Na sześciu stanowiskach powierzchnia była niewłaściwa, natomiast na 5 stanowiskach – zła (U2). Stanowiska o ocenie właściwej mają dużą powierzchnię i nie występują tam znaczące czynniki, które mogłyby doprowadzić do istotnego zmniejszenia powierzchni. Źle ocenione stanowiska mają bardzo małą powierzchnię, która jest zagrożona różnymi, głównie antropogenicznymi czynnikami. Przykładowo na stanowisku Orzechowo powierzchnia siedliska zmniejsza się gwałtownie głównie wskutek oczyszczania plaż. Najlepsze oceny występowały na stanowiskach Rzucewo, Dębki oraz Kuźnica natomiast najgorzej zostało ocenione stanowisko Rewa i Hel.

Specyficzna struktura i funkcje

W czasie badań monitoringowych prowadzonych w latach 2013-2014 na większości stanowisk, bo aż na 72% specyficzna struktura i funkcje były niezadowolające. Przyczynami niskiej oceny tego parametru były przede wszystkim: brak odpowiedniego pokrycia gatunkami charakterystycznymi, ekspansja róży pomarszczonej *Rosa rugosa* rozdeptywanie, zaśmiecanie siedliska oraz zniszczenia mechaniczne. Generalnie im bardziej oddalamy się od wschodniej części wybrzeża, a zbliżamy się do zachodniej w kierunku Szczecina, parametr ten ulega poprawie.

Perspektywy ochrony

W czasie badań monitoringowych prowadzonych w latach 2013-2014 60% stanowisk miało niezadowolające perspektywy ochrony, kidzinom zagrażały przede wszystkim wzmógłony ruch turystyczny, eksploatacja bursztynów, erozja brzegu morskiego. Tylko cztery stanowiska miały dobre perspektywy ochrony, natomiast najmniejsze szanse na ochronę miały stanowiska Jastarnia oraz Kd/47 km, Mikoszewo, Hel, Jantar i Rewa. Stanowiska te są najbardziej narażone m.in. na intensywną działalność turystyczną, niszczenie siedliska związane ze sprzętaniem plaży. Najlepsze perspektywy ochrony są na stanowiskach Rzucewo oraz Ujście Wisły Śmiałej. Tendencja w lokalizacji stanowisk o lepszych perspektywach ochrony i gorszych była taka sama jak w przypadku Specyficznej struktury i funkcji.

Ocena ogólna

W czasie badań monitoringowych prowadzonych w latach 2013-2014 ocena ogólna 36% stanowisk była zła. Powodem obniżenia oceny był przede wszystkim nisko oceniony parametr specyficzna struktura i funkcje. Tylko stanowiska Przytor - Mierzeja Bramy Świny oraz Rzucewo otrzymały ocenę FV, wszystkie parametry na tych stanowiskach zostały ocenione jako właściwe. Pozostałe stanowiska otrzymały ocenę niezadowolającą. Ocena ogólna stanowisk była gorsza we wschodniej części wybrzeża Morza Bałtyckiego i poprawiała się wraz z przesuwaniami się na zachód.

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 – region kontynentalny (6 obszarów)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (6 obszarów)				Suma
		FV	U1	U2	XX	
		właściwa	niezadowolająca	zła	nieznana	
Powierzchnia siedliska		2	3	1	0	6
Specyficzna struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	2	4	0	0	6
	Naturalna działalność fal i sztormów	6	0	0	0	6
	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	2	2	2	0	6
	Występowanie gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie	4	2	0	0	6
	Zaśmiecenie	0	6	0	0	6
	Zniszczenia mechaniczne	3	3	0	0	6
Ocena parametru specyficzna struktura i funkcje		0	5	1	0	6
Perspektywy ochrony		2	3	0	1	6

Podsumowanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach NATURA 2000 monitorowanych w latach 2013-2014 – region kontynentalny

Obszary NATURA 2000	Oceny dla obszarów NATURA 2000			
	Powierzchnia siedliska	Specyficzna struktura i funkcje	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki obecnych badań
Jezioro Bukowo	U1	U1	U1	U1
Ostoja Słowińska	FV	U1	FV	U1
Klify Poddębские	U2	U2	XX	U2
Ostoja w Ujściu Wisły	FV	U1	FV	U1
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana	U1	U1	U1	U1
Zatoka Pucka i Półwysep Helski	U1	U1	U1	U1
Suma ocen poszczególnych parametrów	FV - 2	FV - 0	FV - 2	FV - 0
	U1 - 3	U1 - 5	U1 - 3	U1 - 5
	U2 - 1	U2 - 1	U2 - 0	U2 - 1
	XX - 0	XX - 0	XX - 1	XX - 0

UWAGA! Wytluszczonym drukiem zaznaczono obszary monitorowane w 2014 roku

Powierzchnia siedliska większości obszarów monitorowanych w latach 2013-2014 roku była właściwa w dwóch obszarach – Ostoja Słowińska i Ostoja w Ujściu Wisły. W obszarze Jezioro Bukowo powierzchnia siedliska ulega pomniejszeniu ze względu na wąską plażę i brzeg erodowany przez sztormy. Klify Poddębские mają zły stan tego parametru ze względu na zmniejszanie się powierzchni siedliska z powodu oczyszczania plaż.

Specyficzna struktura i funkcje w jednym obszarze była zła (U2 – obszar Klify Poddębские). Ocena ta wynika z nisko ocenionych wskaźników zniszczenia mechaniczne oraz inne zniekształcenia jak rozjeżdżanie, rozdeptywanie i zaśmiecanie siedliska. W pozostałych obszarach parametr ten został oceniony na U1, ze względu na te same oddziaływania, ale występujące w mniejszej intensywności.

Perspektywy ochrony w obszarach monitorowanych w latach 2013-2014 ogólnie są słabe. Jedynie na dwóch obszarach są właściwe (Ostoja Słowińska, Ostoja w Ujściu Wisły), na pozostałych stanowiskach są niezadowolające. Do niskich ocen perspektyw ochrony przyczyniło się przede wszystkim zagrożenie utrzymywania się obecnych negatywnych oddziaływań, takich jak: rozdeptywanie, rozjeżdżanie i zaśmiecanie siedliska

Ocena ogólna wszystkich obszarów monitorowanych w 2013 roku jest niezadowolająca (5 obszarów) lub zła (jeden obszar – Klify Poddębские). Powodem niskiej oceny jest przede wszystkim zaśmiecanie, rozdeptywanie, rozjeżdżanie siedliska.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań – region biogeograficzny kontynentalny (25 stanowisk)

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ pozytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)		
			A	B	C	A	B	C	A	B	C
D05	Usprawniony dostęp do obszaru	1									1
E01	Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe	1									1
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	1									1
E06	inne rodzaje aktywności człowieka	1									1
F03.02.09	inne formy pozyskiwania zwierząt	1									1
G	ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	1									1
G01	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze	4									4
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	6								1	5
G01.08	inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	1									1
G05.05	intensywne utrzymywanie parków publicznych / oczyszczanie plaż	7							2	1	4
H01.08	rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych	1									1
H01.09	zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych,	1									1

	niewymienionych powyżej									
H03.03	makrozanieczyszczenie morza (np. torebki foliowe, styropian)	11								11
J02.05.01	modyfikowanie przepływów wodnych (pływów i prądów morskich)	1								1
J02.05.06	zmiany ekspozycji na fale	1								1
J02.12.01	prace związane z obroną przed aktywnością morza i ochroną wybrzeży, groble	2								2

Najczęstszym określonym pojawiającym się oddziaływaniem jest intensywne utrzymywanie parków publicznych/oczyszczanie plaż. Oddziaływanie to ma wpływ negatywny na kidziny i powoduje zmniejszenie procentu pokrycia przez kidziny. Plaże są oczyszczane z kidzin. Często występującym oddziaływaniem jest turystyka piesza, która powoduje rozdeptywanie i niszczenie siedliska. Rozproszone zanieczyszczenie wód może powodować zanieczyszczenie siedliska przez azotany, fosforany i inne substancje biogenne. Również zanieczyszczenie morza (np. torebki foliowe, styropian) w momencie, gdy fale wyrzucają je na brzeg są magazynowane w roślinności siedliska. Potencjalnym oddziaływaniem ze strony ludzi jest budowanie falochronów, które modyfikują przepływ prądów morskich i zaburzają naturalny sposób tworzenia się kidziny. Podobnie jak poprzednie oddziaływanie będą wpływały zmiany ekspozycji na fale, które zaburzają naturalne falowanie. Również oddziaływanie „prace związane z obroną przed aktywnością morza i ochroną wybrzeży, groble” sprawia, że zaburzona jest naturalna działalność fal i sztormów.

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań – region kontynentalny (25 stanowisk)

Zagrożenie	łącznie liczba monitorowanych stanowisk
E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	1
G05.05 intensywne utrzymywanie parków publicznych / oczyszczanie plaż	7
H01.08 rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych	1
H01.09 zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych, niewymienionych powyżej	1
H03.03 makrozanieczyszczenie morza (np. torebki foliowe, styropian)	11
J02.12.01 prace związane z obroną przed aktywnością morza i ochroną wybrzeży, groble	2

Najczęściej występującym zagrożeniem jest wyrzucanie przez morze śmieci, które później zalegają w obrębie siedliska. Następnie w trakcie oczyszczania plaż ze śmieci siedlisko jest niszczone, jak również plaże mogą być oczyszczane z samych kidzin. Z całkowitym zniszczeniem siedliska wiąże się planowana regulacja brzegu poprzez ustabilizowanie wydm i stworzenie ciągu spacerowego na nadbrzeżu na jednym ze stanowisk. Często występującym zagrożeniem zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych.

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 7. Gatunki obce

Obszar NATURA 2000	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce
-	Jantar	Wierzba ostrolistna <i>Salix acutifolia</i> Willd.
-	Jantar	Rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Karwia	Wierzba ostrolistna <i>Salix acutifolia</i> Willd.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Kąty Rybackie	Róża pomarszczona <i>Rosa rugosa</i> Thunb.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Kąty Rybackie	Wierzba ostrolistna <i>Salix acutifolia</i> Willd.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Kąty Rybackie	Rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Krynica Morska	Róża pomarszczona <i>Rosa rugosa</i> Thunb.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Krynica Morska	Wierzba ostrolistna <i>Salix acutifolia</i> Willd.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Krynica Morska	Rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Piaski	Róża pomarszczona <i>Rosa rugosa</i> Thunb.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Piaski	Wierzba ostrolistna <i>Salix acutifolia</i> Willd.
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007	Piaski	Rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Puck	Róża pomarszczona <i>Rosa rugosa</i> Thunb.
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Puck	Wierzba ostrolistna <i>Salix acutifolia</i> Willd.
Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032	Rewa	Róża pomarszczona <i>Rosa rugosa</i> Thunb.

Obserwowano gatunki obce na 5 stanowiskach w trzech obszarach Natura 2000, a także na dwóch stanowiskach poza tym obszarami. Były to: wierzba ostrolistna *Salix acutifolia*, rzepień włoski *Xanthium albinum* oraz róża pomarszczona *Rosa rugosa*. Należy jednak podkreślić, że gatunki te nie występują bezpośrednio w płatach kidziny, lecz w ekosystemach z nimi sąsiadującymi.

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem

Zastosowana metodyka, dopracowana na potrzeby poradnika metodycznego (w druku) jest odpowiednia do monitorowania siedliska kidzin na brzegu morskim. Brak propozycji zmian na obecnym etapie prac.

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Do tej pory nie odnotowano na obszarze siedliska wykonywanych zabiegów ochronnych. Jedno stanowisko podlega ochronie, ale jest to ochrona bierna na terenie Słowińskiego Parku Narodowego, która polega na nie ingerowaniu w siedlisko. Podstawowym działaniem ochronnym jest brak ingerencji w siedlisko. Dodatkowymi zabiegami ochronnymi może być uświadomienie ludności (tablice informacyjne) o potrzebie zachowania siedliska i ewentualnym ogrodzeniu wyznaczonego pasa w celu ochrony siedliska przed rozdeptywaniem przez turystów. Należy zakazać wjazdu na pasy z zalegającą kiczyną, ograniczyć usuwanie kiczyny w trakcie oczyszczania plaż. Należy zakazać poszukiwania bursztynów w obrębie siedliska.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla siedliska przyrodniczego

Informacja, w jakich regionach geograficznych występuje dane siedlisko przyrodnicze:

Region biogeograficzny kontynentalny.

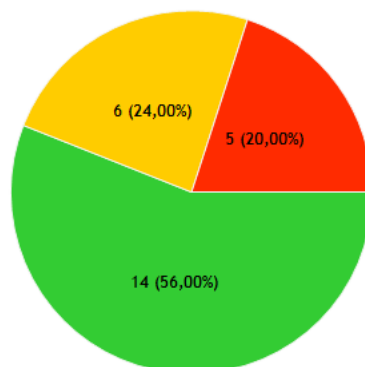
Rok/lata poprzednich badań: nie prowadzono

Rok/lata obecnych badań: 2013, 2014

Region kontynentalny

Powierzchnia siedliska

Powierzchnia siedliska 56% stanowisk jest właściwa. Na 24% stanowisk została oceniona jako niezadowolająca (U1) oraz na 20% stanowisk zła (U2). Niska ocena parametru wynika z powodu zmniejszania się powierzchni siedliska na skutek oczyszczania plaż ze śmieci a przy okazji z kiczyny, rozjeżdżania, wydeptywania, nadmiernej presji turystycznej. Najgorzej oceniono następujące stanowiska: Orzechowo w obszarze Klify Poddębskie, Kąty Rybackie w obszarze Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana, Hel i Rewa (2 stanowiska w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski) oraz stanowisko Karwia znajdujące się poza siecią Natura 2000 w województwie pomorskim. Najlepiej oceniono stanowiska Jastarnia i Rzucewo zlokalizowane w obszarze Natura 2000 Zatoka Pucka i Półwysep Helski.

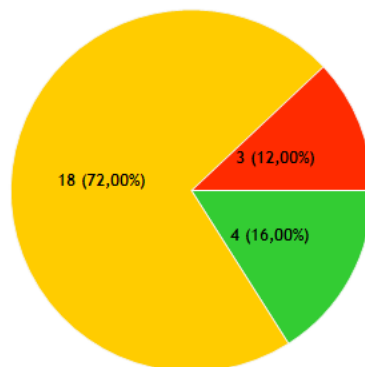
FV właściwy   **U1** niezadowolający   **U2** Zły   **XX** nieznan

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Specyficzna struktura i funkcje

Specyficzna struktura i funkcje na 72% stanowisk jest niezadowalająca. Przyczyną niskiej oceny jest przede wszystkim nisko oceniony wskaźnik zaśmiecanie, zniszczenia mechaniczne, gatunki charakterystyczne. Trzy stanowiska otrzymały ocenę złą, tam ww. wskaźniki zostały ocenione jeszcze niżej. Pozostałe stanowiska posiadają właściwą strukturę i funkcje. Najgorzej ocenione stanowiska to: Orzechowo w obszarze Klify Poddębskie, Hel w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski oraz stanowisko Sobieszewo poza siecią Natura 2000 w woj. pomorskim. Najlepiej oceniono stanowisko Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja Brama Świny w obszarze Wolin i Uznam oraz Rzucewo w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski.

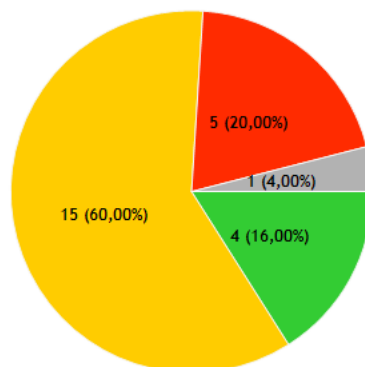

FV właściwy   **U1** niezadowalający   **U2** Zły   **XX** nieznan

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Perspektywy ochrony

Perspektywy ochrony 60% stanowisk są niezadowalające. Nie ma pewności, co do przetrwania siedliska z powodu czynników antropogenicznych. Natomiast 20% stanowisk otrzymało ocenę złą, a 16% właściwą. Najgorzej ocenione stanowiska to: Mikoszewo w obszarze Ostoja w Ujściu Wisły, Jastarnia, Hel oraz Rewa (3 stanowiska w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski) oraz Jantar - stanowisko poza siecią Natura 2000 w woj. pomorskim. Najlepiej oceniono stanowisko Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja Brama Świny w obszarze Wolin i Uznam oraz Rzucewo w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski.

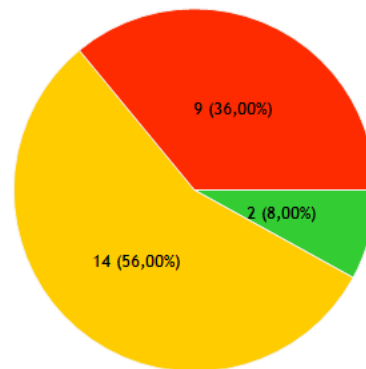
FV właściwy   **U1** niezadowalający   **U2** Zły   **XX** nieznan

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Ocena ogólna

Ocena ogólna na 2 stanowiskach jest właściwa, są to stanowiska Kd/420,5 km, Przytor, Mierzeja Brama Świny w obszarze Wolin i Uznam oraz Rzucewo w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski.. Na 56% jest niezadowolająca a na 36% zła. Powodem niskiej oceny jest presja ruchu turystycznego, rozjeżdżanie, wydeptywanie, mała powierzchnia zajęta przez gatunki charakterystyczne, wkraczanie gatunków ekspansywnych oraz złe perspektywy ochrony siedliska. Najgorzej spośród badanych stanowisk oceniono następujące: Orzechowo w obszarze Klify Poddębskie, Kąty Rybackie w obszarze Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana, Mikoszewo w obszarze Ostoja w Ujściu Wisły, Jastarnia, Hel oraz Rewa (3 stanowiska w obszarze Zatoka Pucka i Półwysep Helski) oraz Jantar, Karwia i Sobieszewo - 3 stanowiska poza siecią Natura 2000 w woj. pomorskim.

FV właściwy   **U1** niezadowolający   **U2** Zły   **XX** nieznanym

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.